

ELHEKETA: ASTE HUNTAKO SOLAS GAIA

1. Zer diozue Piarres¹ eta Txatuarres²?
2. Samur diraz Ortzango egitearen gaitik?
3. Zer diozue Batixtak eta Mattinek?

① Piarresen Igandea - Biharramunean - 7

Piarres bere jauntzia bizkarretik, adixkide multzo baten erdian hirriz heldu zen, Elizabiderat buruz. Eta huna non Ortzango erre-kako itsasuarra hurbiltzen zaión, maltzur maltzurra:

"-Biba hi, Piarres! Atseginekin ikusten diat hire esku-muthurrak ez ditukala oraino oro Ortzango errekan utziak.

-Ortzango errekan? Esku-muthurrak?

-Ba, esku-muthurrak, eta zango-aztalak... Ez entzunarena egizak orai!

-To, emadak bakea... Hola balitz ere, zer da gero? Ortzango erreka zuentzat behar baduzue, utzezatue Atheka³⁹ legunak edo oraino Atheka-gaitzak. Hauta⁴⁰ emaiten dautzuet; bainan utz niri erratz-xiloaren itikiko xilo bat. Ilura askiko diat... Ni hola bilhatze-eta musikatzeko⁴¹ orde, haugi⁴² to gurekin afaltzera eta musean gero partida baten egitera. Hlogoi libera, lehen seietarik, biga bier. Bahaiza?

-Bagaituk. Goazen berchala, eta ez hadiela samur!"

...

Oren laurden baten buruan, aldaturik, Piarres gaineko barne handian sartu zelarik, baziren jada han edale zonbeit. Bi bordari zahar, botoila baten aintzinean, buruaz elgar hunkitzeko heinean bat bertzearenganat kurtuak⁴³, persuka ari ziren, bertzerik sekulan egin ezpalute bezen deskantsuz.

BATIXTAK

Erranen derautzut, Mattin, iduri zautala
Arno onak parerikan munduan ez duela;
Urean bizi baitu errekan igela,
Igel geldituren duzu, bethi hala hala...

MATTINEK

Igelak egundainotik ura du maitatzen,
Etxe arno on huntarik ez baitu jastatzen;
Mama gorritik behin balu hurruputzen,
Balakike ostatura bi jauziz ethortzen...

Xoko batean, bere laguna kanporat orduan atheraturik, bertze gizon zahar bat, kokotsa ahur⁴⁴ barnean emanik, mundu huntan egin ahala errepikan ari zen:

"Gaztetasunak bainerabila

Nola airean iñhara⁴⁵ !!!..."

Goraxko harturik airea, ezin bururatu zuen, eta kolpe bat edan; laguna berriz itzuli artean...

③ ADITZ IKASKUNTEA

31. Hola balitz ere 32. Utzezatue
33. Behin balu 34. Balakike

31. <u>IZAN - Suppositif</u>		Eventuels	
1 ^{ere} Forme (si j'étais)		3 ^e me Forme (si j'avais etc.)	
Ni	izaiten banintz	izan	banintz
Hi	- " - bahintz	- " -	bahintz
Zu	- " - bazine	- " -	bazine
Hura	- " - balitz	- " -	balitz
Gue	- " - bagine	- " -	bagine
Zuek	- " - bazinezte	- " -	bazinezte
Heik	- " - balire	- " -	balire

32. UKAN - Imperatif

<u>Objet singulier</u>		<u>Objet pluriel</u>	
Heik	ukan zak / m = aie - le	Ukan	zkit / m = aie - les
Zuk	- " - zazu = ayez - le	"	zaitzu (1) = ayez - les
Harek	- " - beza = qu'il l'ait	"	bitza = qu'ils l'ait
Guek	- " - dezagu = ayons - le	"	ditzagu = ayons - les
Zuek	- " - zazu = ayez - le	"	zatzue (2) = ayez - les
Heiek	- " - bezate = qu'ils l'aient	"	bitzate = qu'ils les aient

(1) zaitzu ou zkitzu ; (2) zatzue ou zkitzue

33. <u>UKAN Suppositif</u>		1 ^{ere} forme	
Nik	banu = (si je l'avais)	banitu	= (si je les avais)
Heik	bahu	bahitu	
Zuk	bazinu	bazinitu	
Harek	balu	balitu	
Guek	baginu	baginitu	
Zuek	bazinite	bazinituzte	
Heiek	balute	balituzte	
Objet singulier		Objet pluriel	